

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 5 0 G 1 0 5 1 1

PREDMATURITETNI PREIZKUS

NARAVOVARSTVO

Izpitna pola 1

Sreda, 5. marec 2025 / 30 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ključ za določevanje rastlin in periodni sistem.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 20 kratkih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 20.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

[illegible]

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Kaj je značilno za antropogeni ekosistem?

- A Človek ga ni preoblikoval, ravnovesje je pogosto porušeno.
- B Človek ga ni preoblikoval, ekosistemske storitve niso spremenjene.
- C Človek ga je preoblikoval, ravnovesje je pogosto porušeno.
- D Človek ga je preoblikoval tako, da vanj ni fizično posegal.

(1 točka)

2. Kateri procesi potekajo znotraj kroženja dušika?

- A Evapotranspiracija, nitrifikacija, denitrifikacija.
- B Denitrifikacija, nitrifikacija, amonifikacija.
- C Preperevanje, transpiracija, amonifikacija.
- D Sublimacija, amonifikacija, evtrofikacija.

(1 točka)

3. Mejica je pas vegetacije na polju, ki jo v naravnem stanju najbolj pogosto sestavljajo

- A leska, kalina, javor.
- B cipresa, kalina, jesen.
- C lovorikovec, glog, breza.
- D pacipresa, hrast, bezeg.

(1 točka)

4. Katera vrsta rastlinskih čistilnih naprav (RČN) je najbolj primerna za preprečevanje širjenja smrada pri čiščenju komunalnih voda?

- A S površinskim tokom.
- B S potopljenimi makrofiti.
- C S plavajočimi makrofiti.
- D S podpovršinskim tokom.

(1 točka)

5. Minimalna viabilna populacija je

- A najmanjša velikost areala, ki še dopušča uspešno razmnoževanje vrste.
- B najmanjša velikost populacije, ki dolgoročno lahko še preživi, ne glede na demografske, okoljske in genetske spremembe ter katastrofe.
- C največja velikost populacije, ki dolgoročno lahko še preživi, ne glede na demografske, okoljske in genetske spremembe ter katastrofe.
- D največja velikost areala, ki dopušča uspešno razmnoževanje vrste.

(1 točka)

6. Biosferna območja MAB v Sloveniji zajemajo
- A Kras, Julijske Alpe, Muro, Kozjansko in Obsotelje.
 - B Sečoveljske soline, Cerknisko jezero in Škocjanske jame.
 - C Zelence, Slovenske gorice in Ljubljansko barje.
 - D Triglavski narodni park, Krajinski park Lahinja in Krajinski park Boč.
- (1 točka)
7. Odsotnost lišajev nakazuje prisotnost višjih koncentracij
- A ogljikovega monoksida.
 - B žveplovega dioksida.
 - C fosfatnih ionov.
 - D nitratov.
- (1 točka)
8. Monitoring dvoživk se izvaja na tako imenovanih črnih točkah. Gre za območja, kjer
- A je visoka stopnja mortalitete dvoživk.
 - B je visoka stopnja natalitete dvoživk.
 - C je nizka stopnja mortalitete dvoživk.
 - D je nizka stopnja natalitete dvoživk.
- (1 točka)
9. Katera sprememba v okolju je značilna za velike hidroelektrarne?
- A Nivo podtalnice se dvigne.
 - B Vodni tok in struga reke se ne spremenita.
 - C Zmanjša se erozija rečnih bregov.
 - D Temperatura zraka se znižuje, zrak je vedno bolj suh.
- (1 točka)
10. Kam pravilno odlagamo odpadno keramiko in porcelan?
- A V zabojnik za embalažo.
 - B V zabojnik za steklo.
 - C V zabojnik za ostale ali mešane odpadke.
 - D V zabojnik za kosovne odpadke.
- (1 točka)

Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko ustrezne rešitve iz desnega stolpca.

11. Lastnosti ekosistemov.

___ mešanje slane in sladke vode	1 visoko barje
___ nizka pH-vrednost in nizka založenost s hranili	2 jama
___ nizka intenzivnost svetlobe in stalna temperatura vse leto	3 globina jezer
___ pomanjkanje svetlobe in kisika	4 brakični ekosistem

(1 točka)

12. Varstvo biotske raznolikosti.

___ genski material organizmov	
___ ekološko pomembna območja (EPO)	1 vrstni vidik
___ habitatni tipi	2 prostorski vidik
___ osebki in populacije	

(1 točka)

13. Zavarovana območja in človek.

___ naravni procesi potekajo brez človekovega vpliva	1 regijski park
___ največje zavarovano območje s številnimi naravnimi vrednotami in veliko biotsko raznovrstnostjo	2 naravni rezervat
___ območje regijsko značilnih ekosistemov in krajine z večjimi deli prvobitne narave in območji naravnih vrednot	3 strogi naravni rezervat
___ ožje zavarovano območje, ki ga človek vzdržuje z uravnoteženim delovanjem	4 narodni park

(1 točka)

14. Pripomočki pri monitoringu okolja.

___ naprava za določevanje vrednosti težkih kovin v zraku	1	oksimeter
___ naprava za merjenje hitrosti vetra	2	spektrometer
___ naprava za merjenje raztopljenega kisika v vodi	3	barometer
___ naprava za merjenje zračnega tlaka	4	anemometer

(1 točka)

15. Kakovost vode.

___ ličinka kalnice, ličinka trzače, tubifeks	1	prvi razred – oligotrofna voda
___ medicinska pijavka, vodni osliček, veliki svitek	2	drugi razred – mezotrofna voda
___ vrbnica, enodnevnica, vrtinčar	3	tretji razred – evtrofna voda
___ potočna postranica, mladoletnica, mali svitek	4	četrti razred – hiperevtrofna voda

(1 točka)

16. Obnovljivi viri energije.

___ proizvodnja in poraba sta na istem mestu	1	sončna elektrarna
___ okolica elektrarn se uporablja za obdelovanje	2	hidroelektrarna
___ dolga življenjska doba elektrarn	3	geotermalna elektrarna
___ vir energije ni odvisen od vremenskih vplivov	4	vetrna elektrarna

(1 točka)

Zapišite kratke odgovore na črte.

17. Kako imenujemo postopno in na videz usmerjeno spreminjanje združbe na določenem območju?

(1 točka)

18. Katera mednarodna konvencija se nanaša na trgovino z ogroženimi vrstami?

(1 točka)

19. Katere tri skupine parametrov določamo pri vrednotenju ekološkega stanja voda?

— _____

— _____

— _____

(1 točka)

20. Navedite dve energetski pridobitvi sežiga odpadkov.

— _____

— _____

(1 točka)

Prazna stran